

10

Ateliér Vodná veža
Nobelova 34

Architektonické dielo počas svojej existencie prechádza rôznymi štádiami vývoja a premien. Dozrieva v čase, a podľa prístupu vlastníka k údržbe dospieva buď k svojmu zániku alebo k obnove, často i k novému využitiu. Dni architektúry 2014 sú venované práve obnove a novému využitiu historických budov.

Bratislava-Nové mesto

Spoločným znakom vybraných diel však nie je len ich nedávna komplexná obnova. Každé z nich nejakým spôsobom poznačilo aj uplynulé obdobie autoritatívneho režimu. Niektoré odobrali pôvodným vlastníkom, iné ohrozili nezáujem, neobdobnosť či nesolventnosť zo strany správcu alebo vlastníka – prevážne štátnych inštitúcií. Súčasná doba prináša nové možnosti, ktoré vyplývajú zo záujmu nových súkromných vlastníkov, z potreby aktuálneho využitia, z relatívne neobmedzeného trhu s novými materiálmi a technológiami, i z otvorenosti k nekonvenčným autorským prístupom. To všetko však zároveň so sebou prináša riziká straty autenticity týchto diel a ich pôvodného charakteru.

Diela prezentované v rámci Dní architektúry reprezentujú rozličné typologické druhy, od individuálneho bývania, cez občianske budovy až po industriálne stavby. Súčasne sú príkladom celej škály odlišných autorských prístupov, od nápaditých intervencií až po zdržanlivé úpravy pôvodných architektúr.

Dni architektúry 15. - 18. 5. 2014

staré
novým

Vybrané významné diela modernej architektúry na území Bratislavy, ktoré boli monitorované v roku 2013

Č. na mape	Názov objektu	Architekt	Ulica	Realizácia
1	Umelecká beseda slovenská	Balán A., Grossmann J.	Dostojevského rad 2	1926
2	Anatomický ústav	Silinger K.	Sasinkova 2	1927
3	Internát Lafranconi	Silinger K.	Nábr. arm. gen. L. Svobodu 9	1928
4	Obradná sieň židovského cintorína a oportný múr	Weinwurm F., Vecsei I.	Žižkova 36	1929
5	Sanatórium dr. Kocha	Jurkovič D., Merganc J., Klimes O.	Partizánska 27	1929
6	Mestská športelná	Tvarožek J.	Námestie SNP 18	1929
7	Vila Lengyel	Weinwurm F., Vecsei I.	Podtatranského 3	1929
8	Dom obuvi Bafa	Karfik V.	Hurbanovo námestie 6	1930
9	Obytný komplex Unitas	Weinwurm F., Vecsei I.	Sancová 21 - 63	1931
10	Obytný súbor Nová Doba	Weinwurm F., Vecsei I.	Vajnorská 48 - 96	1932
11	Vila dr. Dvoráka	Merganc J.	Mudroňova 26	1933
12	Družstevné domy	Bellus E.	Námestie SNP 13, 14, 15	1934
13	Obchodný a obytný dom Manderla	Ludwig Ch., Danielis A., Spitzer E.	Námestie SNP 23	1934
14	Okrasná sociálna poisťovňa			
15	a robotnícka poisťovňa			
16	Národná banka Československá	Balán A., Grossmann J.	Bezručova 5	1936
17	Sídisko Februárka	Bellus E.	Štúrova 2	1937
18	Internát Juraja Hronea	Svetko S., Durkovič S., Krukovská M., Vician E., Houdek V.	Racianska	1958
19	Dom kultúrnej rekreácie	Jendreják L., Konček F., Skoček I., Titi L., Tursunov G.	Bernolákova 1	1961
20	Obchodný dom Prior a hotel Kyjev	Konček F., Skoček I., Titi L.	Kráľovské údolie 8	1963
21	Most SNP	Matusík I.	Kamenné námestie 1 a Rajska 2	1963
22	Rodinný dom architekta Skočeka	Lacko J., Kušnír L., Slameň I., Tesár A.	Nábr. arm. Generála L. Svobodu, Viedenská cesta	1968
23	Slovenský rozhlas	Skoček I., Skočková M.	Medzierska 9	1973
24	Rodinný dom architekta Miluckého	Svetko S., Durkovič S., Kissling B.	Mýtna 1	1973
25	Slovenská národná galéria	Milucký F.	Révova 54	1975
	Rodinný dom architekta Matusíka	Dedeček V.	Riečna 1	1979
		Matusík I.	Buková 2	1981

Rodinný dom staviteľa Růžičku

Křemčickýho 15

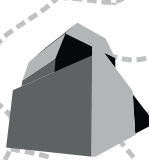
Vilka Horský park

Prokopa Velkého 41

Ateliér Studený

Partizánská 33

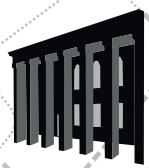
Obradná sieň na židovskom cintoríne

Žižkova 36

Židovské komunitné múzeum a synagóga

Heydukova 11

Hotel Tulip House

Štúrova 10

City Gate

Námestie SNP 19

Reduta

Palackého 2

Filozofická fakulta UK

Gondova 2

ÚSTARCH SAV

Dubravská cesta 9

Bratislava-Patrónka

Synagóga neológov

Hurbanova 11, Žilina

Žilina-centrum

Štvrtok 15. mája

17.00
otvorenie podujatia spojené s vedeckým kolokviom
a otvorením výstavy **Monitoring moderny**
Výstavný priestor
ÚSTARCH SAV
Dubravská cesta 9
Bratislava 4

Piatok 16. mája

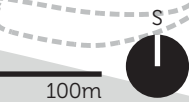
14.00
Ateliér Studený, Partizánska 33, Bratislava 1
(Ján Studený, 2013)
14.00
Rodinný dom staviteľa Růžičku, Křemčickýho 15, Bratislava 1
(Beata Hermannová, Juraj Hermann, 2008)
15.00
Ateliér Vodná veža, Nobelova 34, Bratislava 3
(Martin Kusý, Pavol Paňák, Jana Paňáková, 2008)

Sobota 17. mája

10.00
Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Gondova 2, Bratislava 1
(Igor Palčo, Barbara Boriková, Nada Doletinová, Miroslav Egyed, Jozef Karlubík, Rastislav Krňava, 2007)
11.00
Hotel Tulip House, Štúrova 10, Bratislava 1
(Viktor Šabík a ateliér Sebo-Lichý, interiéry Zuzana Cambelova, 2008)
12.00
City Gate, Námestie SNP 19, Bratislava 1
(Martin Kusý, Pavol Paňák, 2009)
13.00
Reduta, Palackého 2, Bratislava 1
(Gabriel Drobniak, Dušan Jurkovič, Matúš Ivanič –
- GGD architektonická kancelária, reštaurátorské práce
Vladimír Višvader – Villard Bratislava, 2012)
15.00
Vilka Horský park, Prokopa Velkého 41, Bratislava 1
(Ján M. Bahna, František Starý – AA Ateliér architektúry, 1996)

Nedeľa 18. mája

9.00
Židovské komunitné múzeum a synagóga, Heydukova 11, Bratislava 1
(Martin Lepej, 2012)
11.00
Obradná sieň na židovskom cintoríne, Žižkova 36, Bratislava 1
(Ján Lukáč, 2013)
12.00
Synagóga neológov v Žiline, Hurbanova 11, Žilina
(Martin Jančoch, 2014)

Monitoring moderny

Autori výstavy / Peter Szalay, Mária Topolčanská, Henrieta Moravčíková, Ivan Pilný, Laura Pastoreková
Grafické riešenie / Laura Pastoreková, Peter Szalay

Vedecké kolokvium a otvorenie výstavy /
15. 5. 2014 o 17.00
Výstava / **16. 5. - 30. 6. 2014**
Výstavný priestor / oA / ÚSTARCH SAV /
Dúbravská cesta 9, Bratislava

Oddelenie architektúry ÚSTARCH SAV už od deväťdesiatych rokov 20. storočia systematicky skúma, hodnotí a kategorizuje modernú architektúru na Slovensku. Výsledky týchto bádani sa premietli aj do Registra modernej architektúry Slovenska (register.ustarch.sav.sk), ktorý zahŕňa vyše 600 najhodnotnejších architektonických diel 20. storočia na území Slovenska. Výskumníci z Oddelenia architektúry ÚSTARCH SAV a Pamiatkového úradu SR realizovali v roku 2013 monitoring modernej architektúry Slovenska na reprezentatívnej vzorke 50 najvýznamnejších budov.

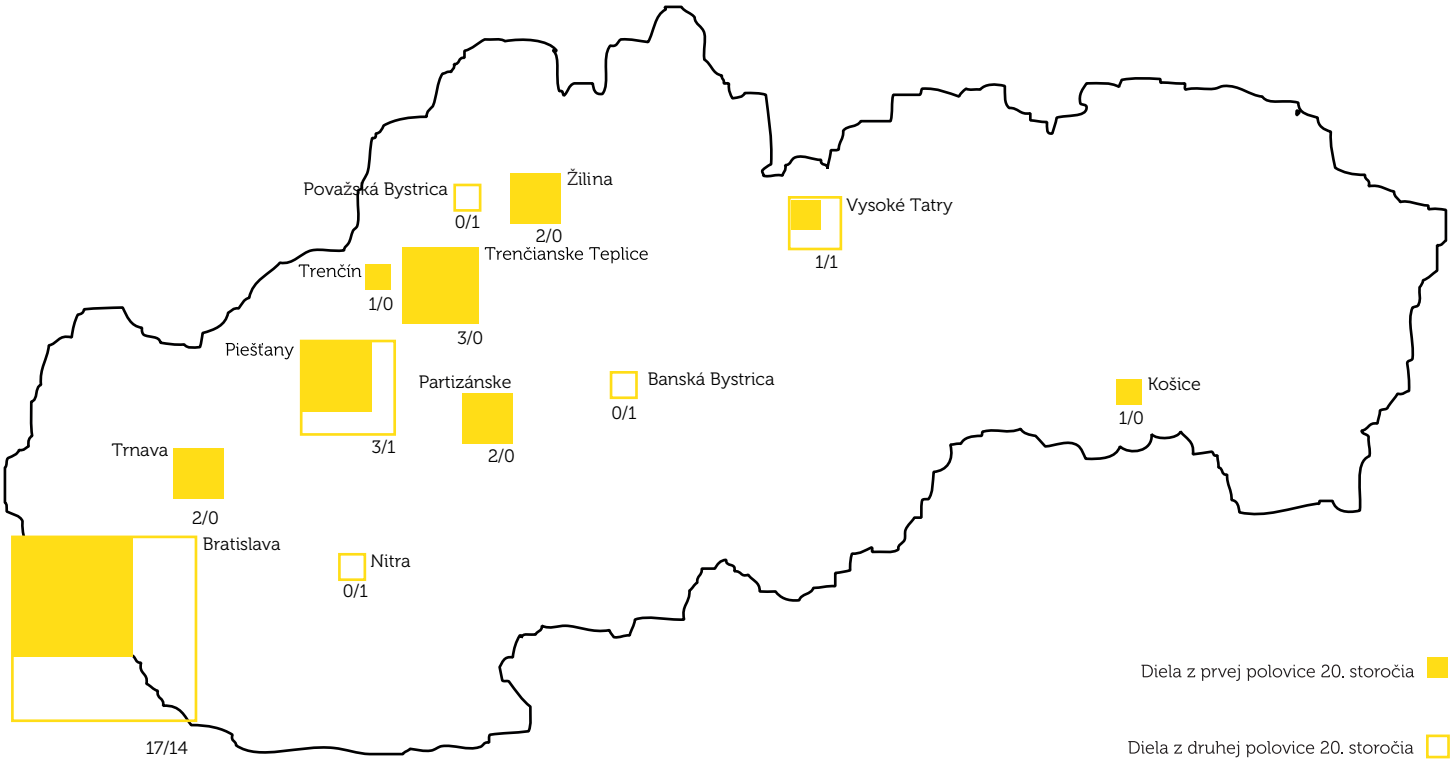
Revízia pamiatkového fondu, pravidelné sledovanie a hodnotenie stavu diel zapísaných v zozname pamiatok, je súčasťou stratégie inštitúcií zaoberajúcich sa ochranou architektonického

dedičstva na celom svete. Cieľom špecifického projektu monitorovania modernej architektúry však nebola len revízia či hodnotenie fyzického stavu jednotlivých diel zapísaných v registri, ale aj hodnotenie a kritická reflexia súčasného stavu architektonického dedičstva modernizmu na Slovensku.

Autentická hmotná vrstva architektonického dedičstva je priamym sprostredkovateľom minulosti, a preto ju možno považovať za kľúčovú pri hodnotení pamiatky. V aktuálnom procese monitorovania boli preto ťažiskové otázky pretrvávajúceho odlišného prístupu k modernému architektonickému dedičstvu predvojnového a povojnového obdobia. Významnú úlohu však hrali aj javy a procesy súvisiace s využívaním jednotlivých budov (stamutie materiálov a konštrukcií, poruchy a ich odstraňovanie), vlastnícke vzťahy či zmeny funkcie, ktoré autenticitu diela priamo ovplyvňujú. Neoddeliteľnou súčasťou monitorovania pritom bola aj permanentná konfrontácia so zmyslom a podstatou pamiatkovej ochrany moderného architektonického dedičstva. Výsledky monitorovania tak možno považovať za prvé komplexné a celostné hodnotenie súčasného stavu architektonického dedičstva modernizmu na Slovensku.

Výstava predstavuje dva typy ťažiskových výstupov monitorovacieho procesu. Na jednej strane to je grafická interpretácia súhrnných štatistických výsledkov monitorovania. Na druhej strane ide o podrobnú analýzu šiestich vybraných skúmaných objektov, ktoré reprezentujú charakteristické situácie aktuálneho fyzického stavu a spoločenskej reality moderného architektonického dedičstva na Slovensku. Výstava súčasne prezentuje dve diela, Nelogickú synagógu v Žiline a Slovenskú národnú galériu v Bratislave, ktoré aktuálne prechádzajú procesom obnovy. Autentické projekty, modely či originálne výsledky architektonicko-historického výskumu tak načrtnú obraz kvalitnej súčasnej praxe v oblasti obnovy moderného architektonického dedičstva realizovanej na Slovensku.

Výstava vznikla v rámci výskumného projektu Diferencovaná typológia modernizmu: teoretický základ pre údržbu a obnovu diel modernej architektúry financovaného Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy číslo APVV-0375-10. Výstava bola zrealizovaná v spolupráci s Katedrou reštaurovania VŠVU v Bratislave a Pamiatkovým úradom SR. Za zapožičanie diel ďakujeme Architektonickému ateliériu Architekti BKPŠ a architektovi Martinovi Jančokovi.

Graf rozmiestnenia monitorovaných diel v rámci Slovenska

zdroj: Archív oA ÚSTARCH SAV Bratislava

zdroj: Archív oA ÚSTARCH SAV Bratislava

zdroj: Archív oA ÚSTARCH SAV Bratislava

zdroj: Archív oA ÚSTARCH SAV Bratislava

zdroj: Archív oA ÚSTARCH SAV Bratislava

zdroj: Archív oA ÚSTARCH SAV Bratislava

Obradná sieň židovského cintorína a oporný múr
Adresa: Žižkova 36, Bratislava
Autori: Friedrich Weinwurm, Ignác Vécsei, Konrad J. (oporný múr)
Projekt: 1929
Realizácia: 1929 a 1937 (oporný múr)

zdroj: www.synagogue.sk

Neologická synagóga v Žiline
Adresa: Hurbanova 11, Žilina
Autor: Peter Behrens
Projekt: 1928
Realizácia: 1929 - 1931

zdroj: Martin Jančok

Obýtny súbor Unitas
Adresa: Šancová 21 - 63, Bratislava
Autori: Friedrich Weinwurm, Ignác Vécsei
Projekt: 1931
Realizácia: 1931 - 1932

foto: Peter Szalay 2013

Letné kúpalisko v Trenčianskych Tepliciach
Adresa: 17. novembra 15, Trenčianske Teplice
Autor: Bohuslav Fuchs
Projekt: 1935
Realizácia: 1936 - 1937

foto: Peter Szalay 2013

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Adresa: Trieda Andrej Hlinku 2, Nitra
Autori: Vladimír Dedeček, Rudolf Miňňovský
Projekt: 1959 - 1963
Realizácia: 1961 - 1966

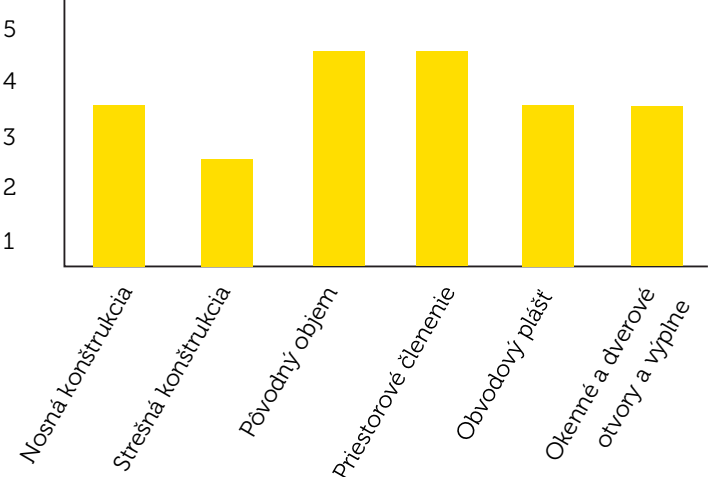
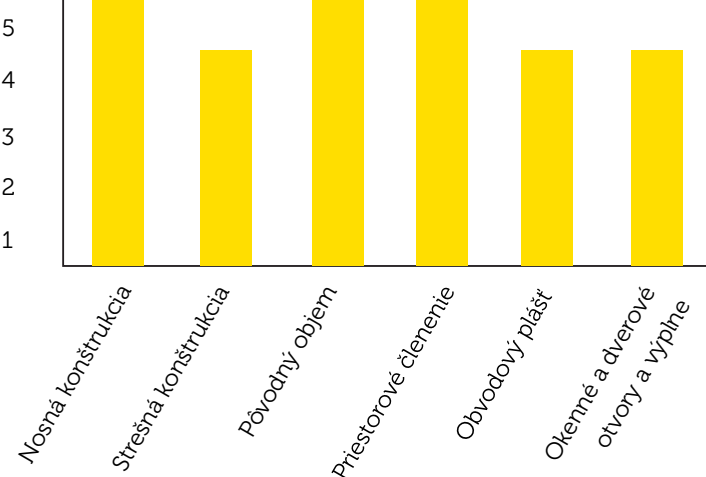
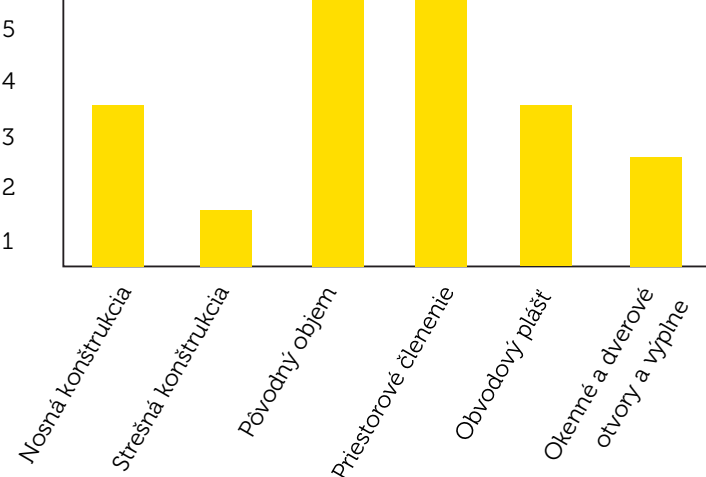
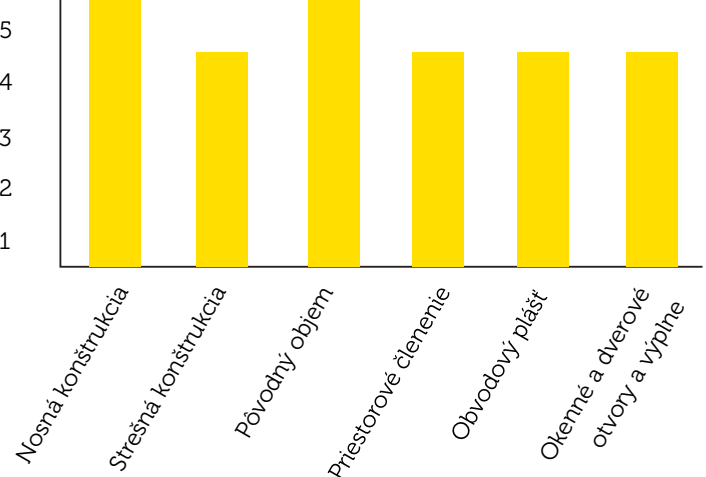
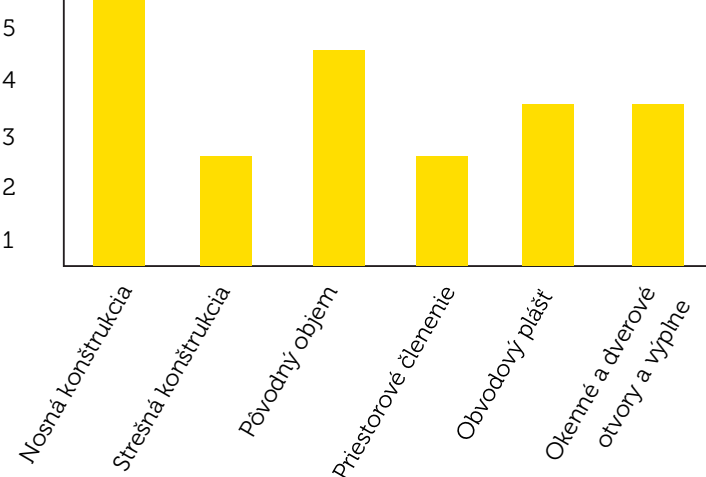
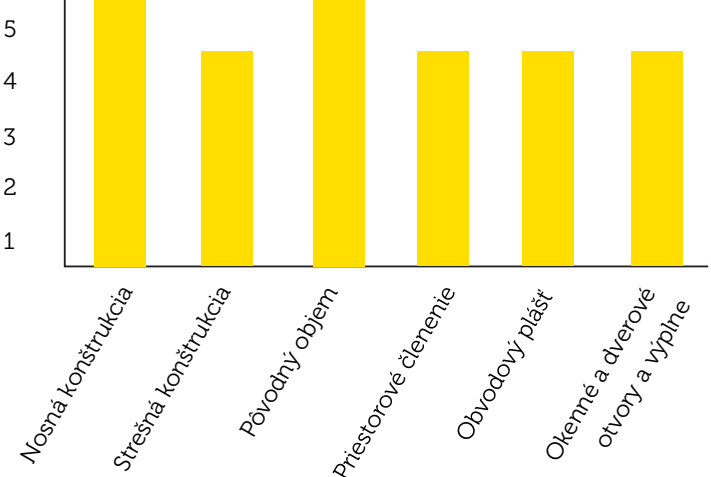

foto: Peter Szalay 2012

Slovenská národná galéria v Bratislave
Adresa: Riečna 1, Bratislava
Autor: Vladimír Dedeček
Projekt: 1964 - 1972
Realizácia: 1969 - 1974

zdroj: Architekti B.K.P.Š.

Súhrnné grafy autentického a fyzického stavu vybraných architektonických diel

Legenda:
Jednotlivé kategórie boli bodované škálou 1 - 5, pričom 1 predstavuje najhorší a 5 najlepši stav architektonického diela